

Instrukcja
dotycząca sposobu powiadamiania organów państwowych
o uzyskaniu osobowości prawnej
przez instytucje kościelne terytorialne i personalne (art. 4 ust. 2 Konkordatu)
oraz powiadamiania o powoływaniu i odwoływaniu osoby sprawującej funkcję
organu osoby prawnej

Art. 4 ust. 2 Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, podpisanego w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r., stanowi, że Rzeczpospolita Polska uznaje osobowość prawną wszystkich instytucji kościelnych terytorialnych i personalnych, które uzyskały taką osobowość na podstawie przepisów prawa kanonicznego. Władza kościelna dokonuje stosownego powiadomienia kompetentnych organów państwowych.

Część pierwsza

Zasady dotyczące sposobu powiadamiania organów państwowych
o uzyskaniu osobowości prawnej przez instytucje kościelne terytorialne i personalne

1. Instytucje kościelne terytorialne i personalne, zwane dalej „instytucjami kościelnymi”, uzyskują osobowość prawną na podstawie przepisów prawa kanonicznego i posiadają ją od dnia wejścia w życie dekretu kompetentnej władzy kościelnej. Władza kościelna powiadamia o tym fakcie ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych lub wojewodę, właściwego ze względu na siedzibę instytucji kościelnej, zgodnie z wykazem kompetencyjnym dotyczącym powiadamiania o uzyskaniu osobowości prawnej przez instytucję kościelną lub powołaniu i odwołaniu osoby pełniącej funkcję organu osoby prawnej, stanowiącym **załącznik nr 1** do niniejszej Instrukcji.
2. Powiadomienie o uzyskaniu osobowości prawnej przez instytucję kościelną sporządza się według wzoru stanowiącego **załącznik nr 2** do niniejszej Instrukcji.
3. Do powiadomienia dołącza się:
  - a) uwierzytelnioną kopię dekretu władzy kościelnej powołującego instytucję kościelną;
  - b) kwestionariusz zawierający podstawowe dane identyfikacyjne instytucji kościelnej.
4. Dekret władzy kościelnej powołującej instytucję kościelną powinien:
  - a) zawierać wszystkie konieczne elementy, z powołaniem się na stosowne przepisy Kodeksu Prawa Kanonicznego lub Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich;
  - b) być podpisany przez właściwego biskupa diecezjalnego i kanclerza bądź notariusza kurii diecezjalnej albo wyższego przełożonego zakonnego i sekretarza kurii zakonnej oraz opatrzony pieczęcią.
5. Uwierzytelnienia kopii dekretu należy dokonać odpowiednio w:
  - a) Nuncjaturze Apostolskiej,
  - b) Sekretariacie Konferencji Episkopatu Polski,
  - c) właściwej kurii.
6. Kwestionariusz zawierający podstawowe dane identyfikacyjne instytucji kościelnej, sporządza się według wzoru stanowiącego **załącznik nr 3** do niniejszej Instrukcji.

7. Powiadomienie dokonane przez Nuncjusza Apostolskiego lub osobę zastępującą go zgodnie z prawem traktuje się jak uwierzytelnienie kopii dekretu.
8. W przypadku utworzenia jednostki organizacyjnej zakonu, który istnieje za granicą, a dotąd nie działał w Rzeczypospolitej Polskiej, należy zachować procedurę przewidzianą w art. 13 ust. 6 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 1169, z późn. zm.).
9. W przypadku gdy złożone powiadomienie nie spełnia wymogów formalnych, o których mowa w pkt. 2-8 niniejszej Instrukcji, organ państwowy właściwy do jego odbioru zwraca się o jego uzupełnienie.
10. W następstwie powiadomienia właściwy organ państwowy wydaje potwierdzenie odbioru powiadomienia o uzyskaniu osobowości prawnej przez instytucję kościelną, według wzoru stanowiącego **załącznik nr 4** do niniejszej Instrukcji.
11. Potwierdzenie odbioru powiadomienia o uzyskaniu osobowości prawnej przez instytucję kościelną jest dowodem posiadania przez nią osobowości prawnej w prawie państwowym. Potwierdzenie takie wydaje się jednorazowo odpowiedniej władzy kościelnej.
12. Ewentualne przypadki nieuwzględnione w wykazie kompetencyjnym stanowiącym **załącznik nr 1** do niniejszej Instrukcji należy każdorazowo przedstawić Sekretarzowi Generalnemu Konferencji Episkopatu Polski, który wyjaśni sprawę w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych oraz Nuncjuszem Apostolskim w Polsce.

Część druga

Zasady dotyczące sposobu powiadamiania organów państwowych o powołaniu i odwołaniu osoby sprawującej funkcję organu osoby prawnej oraz o innych zmianach

13. Zgodnie z art. 13 ust. 4 i art. 14 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, władza kościelna powiadamia ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych albo wojewodę właściwego ze względu na siedzibę instytucji kościelnej, zgodnie z wykazem kompetencyjnym stanowiącym **załącznik nr 1** do niniejszej Instrukcji, o:
  - a) powołaniu i odwołaniu osoby sprawującej funkcję organu osoby prawnej;
  - b) zmianach dotyczących nazwy i siedziby kościelnej osoby prawnej oraz o zmianie jej granic;
  - c) połączeniu, podziale i zniesieniu kościelnej osoby prawnej.
14. W przypadku powiadomień, o których mowa w art. 14 wyżej cytowanej ustawy z dnia 17 maja 1989 r., właściwy organ władzy kościelnej, zgodnie z wykazem kompetencyjnym stanowiącym **załącznik nr 1** do niniejszej Instrukcji, przesyła powiadomienie do właściwego organu państwowego dołączając uwierzytelnioną kopię dekretu o powołaniu lub odwołaniu osoby sprawującej funkcję organu osoby

prawnej.

15. Uwierzytelnienia kopii dekretu należy dokonać odpowiednio w:
  - a) Nuncjaturze Apostolskiej,
  - b) Sekretariacie Konferencji Episkopatu Polski,
  - c) właściwej kurii.
16. Powiadomienie dokonane przez Nuncjusza Apostolskiego lub osobę zastępującą go zgodnie z prawem traktuje się jak uwierzytelnienie kopii dekretu.
17. W przypadku gdy złożone powiadomienie nie spełnia wymogów formalnych, o których mowa w pkt. 13-16 niniejszej Instrukcji, organ państwowy właściwy do jego odbioru zwraca się o jego uzupełnienie.
18. Powyższy tryb stosuje się odpowiednio do innych kościelnych osób prawnych, które uzyskały osobowość prawną na mocy rozporządzenia ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych, w trybie art. 10 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej.
19. Zachowuje się dotychczasową praktykę dotyczącą poświadczania, że dana osoba pełni funkcję organu instytucji kościelnej posiadającej osobowość prawną (np. biskupów diecezjalnych, proboszczów, przełożonych zakonnych itd. – według listy zamieszczonej w art. 7 ust. 3 i art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w RP). Poświadczenia wystawiane są odpowiednio przez:
  - a) Nuncjaturę Apostolską,
  - b) Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski,
  - c) właściwe kurie.
20. Niniejsza Instrukcja:
  - a) zastępuje w całości *Instrukcję dotyczącą sposobu powiadamiania organów państwowych o uzyskaniu osobowości prawnej przez terytorialne i personalne instytucje kościelne (art. 4 ust. 2 Konkordatu), z dnia 13 marca 2000 r.*;
  - b) wchodzi w życie z dniem 1 listopada 2014 r.

+Stanisław Budzik

Przewodniczący
Kościelnej Komisji Konkordatowej

31 VIII 2014 r.

Warszawa, 2014 r.

Stochi

Przewodniczący
Rządowej Komisji Konkordatowej

18/9/14

Wykaz kompetencyjny dotyczący powiadamiania o uzyskaniu osobowości prawnej przez instytucję kościelną lub o powoływaniu i odwoływaniu osoby pełniącej funkcję organu osoby prawnej

instytucja kościelna	kto powiadamia	kogo powiadamia
metropolia	Nuncjusz Apostolski ¹	minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych
archidiecezja, diecezja	Nuncjusz Apostolski ¹	minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych
ordynariat polowy	Nuncjusz Apostolski ¹	minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych
administratura apostolska	Nuncjusz Apostolski ¹	minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych
konferencja wyższych przełożonych zakonnych	Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski	minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych
Caritas Polska	Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski	minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych
Papieskie Dzieła Misyjne	Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski	minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych
parafia, parafia personalna	biskup diecezjalny	wojewoda
kościół rektoralny (rektorat)	biskup diecezjalny	wojewoda
kapituła	biskup diecezjalny	wojewoda
zakon ² na prawie papieskim	Nuncjusz Apostolski ¹	minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych
zakon ² na prawie diecezjalnym	biskup diecezjalny	minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych
Caritas diecezji	biskup diecezjalny	minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych

¹ lub osoba zastępująca go zgodnie z prawem

² pod terminem „zakony” należy rozumieć również instytuty świeckie i stowarzyszenia życia apostolskiego [art. 8 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 1169, z późn. zm.)]

provincia zakonna	wyższy przełożony zakonny samodzielnie jeśli ma siedzibę na terytorium RP lub w innym przypadku za pośrednictwem Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski	minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych
opactwo, klasztor niezależny	biskup diecezjalny	wojewoda
dom zakonny	wyższy przełożony zakonny samodzielnie jeśli ma siedzibę na terytorium RP lub w innym przypadku za pośrednictwem Sekretariatu Konferencji Episkopatu Polski	wojewoda
wyższe seminarium duchowne diecezjalne	biskup diecezjalny	wojewoda
niższe seminarium duchowne diecezjalne	biskup diecezjalny	wojewoda
wyższe seminarium duchowne zakonne	wyższy przełożony zakonny	wojewoda
niższe seminarium duchowne zakonne	wyższy przełożony zakonny	wojewoda
wyższe seminarium duchowne międzydiecezjalne	biskup diecezjalny właściwy ze względu na siedzibę seminarium	wojewoda
wiceprovincje i inne terytorialne jednostki organizacyjne zakonów	wyższy przełożony zakonny samodzielnie jeśli ma siedzibę na terytorium RP lub w innym przypadku za pośrednictwem Sekretariatu KEP	minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych
inne jednostki organizacyjne Kościoła (art. 10 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej)	Sekretarz Generalny Konferencji Episkopatu Polski albo właściwy biskup diecezjalny albo właściwy wyższy przełożony zakonny	minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych

Wzór

Powiadomienie o uzyskaniu osobowości prawnej przez instytucję kościelną

/L. dz. ....../

Niniejszym powiadamiam - w trybie art. 4 ust. 2 Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, podpisanego w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r. - o uzyskaniu osobowości prawnej przez *terytorialną lub personalną*¹ instytucję Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej pod nazwą ..... z siedzibą w .....

W załączeniu przekazuję uwierzytelnioną kopię dekretu powołującego tę osobę prawną oraz kwestionariusz zawierający jej podstawowe dane identyfikacyjne.

Uprzejmie proszę o urzędowe potwierdzenie odbioru niniejszego powiadomienia.

miejsce, data

pieczęć, podpis

---

¹ Należy wybrać właściwe określenie w zależności od charakteru osoby prawnej.

Wzór

Kwestionariusz zawierający podstawowe dane identyfikacyjne instytucji kościelnej

nazwa instytucji kościelnej (nazwa kościelnej osoby prawnej):	(pełna nazwa)
nazwa skrócona:	(ew. nazwa skrócona)
siedziba:	(miejscowość, wraz z podaniem dokładnego adresu z kodem pocztowym)
charakter instytucji kościelnej	personalny lub terytorialny (określony jak w powiadomieniu)
reprezentacja instytucji kościelnej	- nazwa organu/urzędu - imię i nazwisko osoby pełniącej funkcję w/w organu.

Wzór

**Potwierdzenie odbioru powiadomienia
o uzyskaniu osobowości prawnej przez instytucję kościelną**

Właściwy organ państwowy

/ znak pisma /

Właściwy organ państwowy¹ niniejszym potwierdza odbiór dokonany przez .....²,
pismem z dnia ....., l.dz. .... powiadomienia o uzyskaniu osobowości
prawnej przez terytorialną/personalną³ instytucję Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej
Polskiej pod nazwą ....., z siedzibą w ....., erygowaną dekretem
..... z dnia ..... Nr .....

Powiadomienie w tej sprawie stanowi dowód posiadania przez .....⁴ osobowości
prawnej, uznanej przez Rzeczpospolitą Polską na podstawie art. 4 ust. 2 Konkordatu między
Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską podpisanego w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r.,
który wszedł w życie 25 kwietnia 1998 r. (Dz. U. z 1998 r. Nr 51, poz. 318 i 319).

miejsce, data

pieczęć, podpis

---

¹ Należy wybrać właściwy – Minister Administracji i Cyfryzacji (minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych) albo wojewoda właściwy ze względu na siedzibę instytucji kościelnej personalnej lub terytorialnej.

² Tytuł, imię i nazwisko osoby dokonującej powiadomienia oraz sprawowany przez nią urząd.

³ Należy wybrać właściwy charakter instytucji kościelnej określony jak w powiadomieniu o jej utworzeniu.

⁴ Należy wpisać nazwę właściwej instytucji kościelnej.